

Svarbiausia – patikimas kombainas ir patikrintos žinios

Kasmet į Lietuvą įvežama vis daugiau modernios kompiuterizuotos žemės ūkio technikos, kuri mechanizatoriams per javapjūtę būna ir pradžiamokslis, ir sugebėjimų išbandymas.

Kaip našiai dirbti su tokia technika, jos nesugadinant per pirmą darbymečio savaitę, kaip ją sureguliuoti, kad vėjais nepaleistų derliaus, net į laukus konsultuoti atvyko AB“Lytagra“ specialistai pasitelkę LŽŪU mokslininkus.

Patarimai laukuose

Patirtis sako, kad norint našiai ir saugiai panaudoti naują žemės ūkio techniką būtina gerai žinoti jos konstrukciją, galimybes, jos panaudojimo ypatumus ir mokėti tinkamai ją sureguliuoti. Norėdami išmokyti žemdirbius išmanyti apie įsigytą brangią žemės ūkio techniką, AB“Lytagra“ specialistai rengia kombainininkams mokymus dar technikos kieme ir lydi į laukus pirmosiomis javapjūtės dienomis. Šią savaitę tokios nemokamos pagalbos sulaukė „Želsvelės“, Valavičių, „Gulbinų“, Tautkaičių (Marijampolės sav.) žemės ūkio bendrovės, Igliaukos seniūnijos ūkininkas Kęstutis Mykolaitis, Kaišiadorių rajono ūkininkas Antanas Kelpša, Kėdainių rajono žemės ūkio bendrovė „Okainiai“, eilė ūkininkų Panevėžio, Joniškio ir Pasvalio rajonuose.

„Želsvelės“ mechanizatoriai javapjūtei iki šiol ruošdavo 12 kombainų. Šiemet pirmą kartą tarp jų – galingas firmos „New Holland – CX 8080“ Jis turėtų pakeisti tris atitarnavusius rusiškus kombainus. Šios bendrovės mechanikas Donatas Adomaitis iš brangios technikos tikisi kokybiškesnio kūlimo, ypač kad į bunkerį patektų kuo mažiau šiukšlių. Šį kombainą tinkamai suregulavus, galima sėkmingai nukulti ir kiek drėgnesnius, ir pagulsius javus.

„Jei nesiversite per galvą technikos kieme ir javų lauke, javapjūtės nuostoliai bus mažesni“, – patarė „Lytagros“ specialistai bei ilgametis kombainų tyrinėtojas, Žemės ūkio universiteto profesorius Liudvikas Špokas. Jie mechanizatoriams kantriai aiškino, kokių klaidų nedaryti, į ką kreipti dėmesį prieš važiuojant į laukus, kad nuostolių būtų mažiau, o ir pats kombainas tarnautų kuo ilgiau.

Tausoti lenktuvus

Prof. L.Špokas žemdirbiams nekala į galvą dogmų, bet įtaigiais pavyzdžiais įrodo, kur jie yra neteisūs, ką reikėtų tobulinti. Jo teigimu, „New Holland –CX 8080“ yra geras kombainas, tik reikia mokėti išnaudoti jo galimybes.

„Didžiausia bėda – kombainininkai įpratę rapsų lauke be reikalo „malti“ lenktuvais. Beveik visur tenka mokyti, kad nuimant rapsus, jais geriau nesinaudoti. Rapsų lauke lenktuvai nereikalingi. Bet yra išimčių. Jei rapsai žolėti, nieko be jų nepadarysi, neslenka masė link sraigės. Jeigu rapsai drėgni, irgi reikės lenktuvų. Tačiau, jei rapsai sausi – saulėtas vidurdienis, lenktuvus gali iškelti į viršų.

Antra klaida – netinkamai parinktas važiavimo greitis. Kiekvienas kombainas turi galimybę keisti važiavimo greitį, o „New Holland“ – greičio galimybės didelės. Reikia išsiaiškinti, koks optimalus važiavimo greitis. Visi kombainininkai nori greitai lėkti“, – kalbėjo kombainų tėvu vadinamas profesorius.

Anot konsultanto, kai kombaino variklis yra 350 ar per 400 arklio jėgų, 7 km/h nėra jokia problema, bet yra kita bėda – reikia nepamiršti, kas išbyra pro kombaino galą. Mokslininkai nustatė, kad vidutinio žolėtumo drėgnokame rapsų lauke 5 km/h greitis tokiam galiūnui yra optimalus. Jeigu rapsai nežolėti, galima išvystyti 6 km/h. „Jei javai trapūs, persistovėję, vėluojate kultti arba matote, kad artėja lietus, tada galite padidinti greitį iki 7 km/h. Bet nelėkite, lyg akis išdegę 8–9 km/h greičiu“, – „Želsvelės“ bendrovėje mokė mechanizatorių profesorius.

Kitos kūlimo taisyklės

L.Špokas patarė pro kombaino langą stebėti bunkerį ir į ten patenkančius grūdus. „Kombainas, kaip ir žmogus, jei valgys normaliai, nieko neatsitiks. Bet jei pradėsi be saiko grūsti, ilgai nevažiuos, jis turi būti nuolat vienodai apkrautas. Jei sukiosies po lauką, šiukšlių bunkeryje neišvengsi. Kiti pataria padidinti oro srautą, bet ne čia reikalo esmė“, – patirties negailėjo profesorius.

Anot jo, nuimant rapsus, reikia sumažinti rotorinio šiaudų separatoriaus sukimosi dažnį, pobūgnį nuleisti žemyn, smulkintuvo peilių sukimosi dažnį sumažinti per pusę. Užsiminė L.Špokas ir kaip sumažinti degalų sąnaudas. Pasak profesoriaus, kada žemdirbys pasižiūri, kad kombainas ima 90 l/ha degalų, pradeda ir pats galvoti. „Pas mus ties

posūkiams dar daugiau ima, – tęsė aktualią mintį „Želsvelės“ mechanizatoriai. – Mūsų laukai tokie, kad stumdomės daug, tai dar daugiau sudeginame“.

„Teisingai, mes nustatėme, kad važiuojant sunaudojame daugiau degalų nei nuolatiniame procese. O javų šiaudus smulkinate?“ – teiravosi konsultantas.

„Ir smulkiname, ir į pradalgę klojame“, – atsakė mechanizatoriai. L.Špokas gyrė už tai, kad, pasak jo, pasirenkant pradalgę, sutaupoma daug pinigų. „Jei keturių eilių smulkintuvas reikia maždaug 60 kW. Paskaičiavus, jam tenka ketvirtadalis degalų sąnaudų“, – aiškino L.Špokas.

Pjaunamo lauko pradžioje pakraščiams paruošti patarė patikėti daugiausia patirties turinčiam kombainininkui, nes ten javai būna žolėti ir pagulę. Svarbiausia – netrinti ant pakraščių geriausio ūkio kombaino.

„Nedejuoja“ ir stabilus

Rapsų lauke kartu su kombainininku apsukęs ratą Žemės ūkio universiteto profesorius L.Špokas mokymo rezultatais buvo patenkintas, tik siūlė rapsus pjauti šiek tiek žemiau – 35 cm nuo žemės.

Po „praktikos“ profesorius įvertino ir kitus naujo „New Holland – CX 8080“ kombaino privalumus. Sakė, kad tai kombainas, turintis erdviausią kabiną, su oro kondicionieriumi, radijo imtuvu. Saugaus važiavimo patikimumą jame užtikrina variklio galingumas. „Kokia graži šio kombaino „muzika“, pasiklausykite. Visai nedejuoja“, – kvietė jis. Tuo tarpu mokymus stebėjusiam AB „Lytagra“ komercijos direktoriui Pietų regionui Ignui Aleškevičiui šis geltonos sodrios spalvos kombainas banguojančiame lauke priminė ramiai plaukiantį laivą.

Technika įvairiems ūkiams

AB „Lytagra“ specialistai pasidžiaugė, kad šiemet į Suvalkijos laukus išvažiavo nemažai „New Holland“ firmos didelio galingumo kombainų. Be to, vien Marijampolės ir Kalvarijos krašto augalininkystė užsiimantys ūkininkai iš jų įsigijo per 10 modernių „New Holland“ traktorių (126 ir per 300 arklio galių) bei smulkesniems darbams mažesnio galingumo (nuo 95 iki 106 arklio galių). Patobulėjo traktorių kuro sistema, pagerėjo kiti techniniai duomenys. Patys tiekėjai pasirūpina šios technikos aptarnavimu, atsarginėmis detalėmis. Tam yra „Lytagros“ serviso komanda. Jie dar ir konsultuoja pradedančius dirbti elektronine sistema valdomą techniką.

AB „Lytagra“ įvertindama šių ir kitų metų patirtį siūlo jau dabar pagalvoti apie ateinančių metų numatomą įsigyti žemės ūkio techniką ir nedelsiant ją užsakyti. „Lytagroje“ galima dar šiemet įsigyti presus, skirtus pašarų gamybai, teleskopinius JCB firmos krautuvus ir įvairaus galingumo traktorius. Tokį greitaeigį traktorių (kuris išvysto net iki 80 km/h greitį) savame ūkyje jau turi Vytautas Žarnauskas. Jį panaudos ne tik laukų dirbimui, bet ir transportavimui. Greitu laiku gana galingas teleskopinis krautuvus pasieks Kreivukės kaimo (Kalvarijos sav.) ūkininką Artūrą Ražinską.